

Notat

Saksnr.:23/02594

Dato: 18.09.2025

Til:

Fakultet for helsevitenskap,
Senter for velferds- og arbeidslivsforskning - SVA,
Senter for profesjonsforskning - SPS,
Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier,
Fakultet for teknologi, kunst og design,
Fakultet for samfunnsvitenskap,
Studentparlamentet,
Divisjon for organisasjon og infrastruktur
Studentombudet
Divisjon for forskning, utvikling og universitetsbibliotek

Saksbehandler: Seksjon for analyse og kvalitetsutvikling, avdeling for utdanning

Høring - revisjon av OsloMets kvalitetssystem for utdanning

Avdeling for utdanning sender med dette forslag til revidert kvalitetssystem for utdanning for OsloMet på høring. Høringen gjelder utdanningene på bachelor- og masternivå.¹

Kvalitetssystemet angir et minimumskrav til kvalitetsarbeid. Ved særskilte behov, som f.eks. akkreditering av Handelshøyskolen, er det anledning til å legge til aktiviteter lokalt.

Hovedformålet med endringene som foreslås er at arbeid som pålegges gjennom kvalitetssystemet i større grad skal oppleves som nyttig og i samspill med utviklingsarbeid som uansett pågår på studieprogrammene. I tillegg ønsker vi at omfanget av rapportering reduseres. For å støtte opp om formålet foreslås flere forslag til endringer, bl.a. en endring av rapporteringssyklus og en forenkling fra emnerapport til emnemelding.

Høringsfrist

Det er viktig at kvalitetssystemet for utdanning er godt kjent og forankret hos ansatte og studenter ved OsloMet. For å gi mulighet for bred medvirkning gis det en relativt lang høringsfrist. **Innspill må sendes i P360 og til utdanningskvalitet@oslomet.no senest 10. desember 2025.**

¹ OsloMets kvalitetssystem omfatter per i dag utdanninger på alle nivåer, men det er egne bestemmelser på ph.d.-nivå. FoU-avdelingen arbeider med en revidering av bestemmelsene knyttet til ph.d.-utdanningene.

Oppbyggingen av høringsnotatet

I dette notatet gjøres det rede for forslagene til endringer i kvalitetssystemet, bakgrunnen for revisjonen og revisjonsprosessen. En beskrivelse av hvordan systemet oppfyller nasjonale krav til kvalitetssystem og kvalitetsarbeid er lagt til i eget vedlegg. Kvalitetssystemet er det formelle rammeverket, mens kvalitetsarbeidet er det systematiske, daglige arbeidet som ansatte og studenter gjør for å forbedre utdanningene. Til slutt stiller vi noen konkrete spørsmål vi håper at høringsinstansene vil besvare.

Forslag til endringer

Her presenteres en oversikt over foreslåtte endringer, som følges av en mer utfyllende gjennomgang av de ulike endringsforslagene.

Følgende endringer foreslås i vedlagte forslag til revidert kvalitetssystem:

1. Kvalitetsområder med mange indikatorer utgår, og med det tematisk rapportering
2. Obligatorisk anonym sluttevaluering på emnenivå utgår
3. Forenklet rapportering på emnenivå
4. Vektlegging av dialog på emne- og programnivå
5. Rapportering og kvalitetsarbeid skjer i en toårssyklus
6. Dialogbasert evaluering skrives inn i kvalitetssystemet som en mulig alternativ måte å rapportere på
7. Rapportering på fakultetsnivået integreres i virksomhetsrapporteringen (tertial- eller årsrapport)
8. Opplæring av studenter og ansatte er tatt inn
9. Modellen for vurdering og utvikling av studieporteføljen tas ut av kvalitetssystemet
10. Krav om særskilt evaluering av praksisstudier tas ut
11. Ordningen med internt studietilsyn legges ned

Bakgrunn for revisjonen

Riksrevisjonen gjennomgikk i 2023 kvalitetssystemene innen høyere utdanning og fant at de nasjonale kravene til kvalitetssystemer og institusjonenes operasjonalisering av dem har gitt mange institusjoner for omfattende kvalitetssystemer og rapporteringsrutiner som ikke bidrar til kvalitetsutvikling av studieprogrammene. I Profesjonsmeldingen fremgår det at regjeringen med henvisning til Riksrevisjonens rapport og i tråd med tillitsreformen forventer at «universiteta og høyskulane vurderer eigne kvalitetssystem og i tråd med tillitsreforma sørger for at dei ikkje legg opp til meir omfattande prosessar enn dei treng». OsloMets nåværende kvalitetssystem er omfattende, med et høyt antall indikatorer det skal rapporteres på. Det er ellers fastsatt i OsloMets kvalitetssystem at det skal gjennomgås minimum hvert 6. år. Dette utgjør bakgrunnen for revisjonsprosessen som er innledet.

1. Kvalitetsområder med mange indikatorer og tematisk rapportering utgår

En viktig endring i systemet er at man fjerner inndelingen i kvalitetsområder med underliggende indikatorer, som har dannet basis for at vi ved OsloMet har rapportert på

rullerende forhåndsdefinerte temaer og indikatorer². Formålet med endringen er at fagmiljøene i større grad skal kunne rette sin oppmerksomhet og sitt utviklingsarbeid mot områder der de ser at de har svakheter eller som de av andre grunner har ambisjoner om å få til bedre. Vi ønsker å bidra til en kvalitetskultur som er mer preget av tillit og mindre fokus på kontroll.

Det forutsettes at man på studieprogramnivå og oppover bruker de kildene vi har til kunnskap om kvaliteten i studieprogrammene, alt fra ulike type evalueringer og undersøkelser til statistikk om søkere og studenter (f.eks. gjennomføring/frafall). Oversikt over hvilken informasjon programansvarlige og ledere med ansvar i kvalitetssystemet bør være kjent med og hvor denne informasjonen finnes vil bli lagt i eget Canvasrom med utfyllende informasjon og verktøy. Det vil bli nevnt i rapporteringsmalene hvilken informasjon de som rapporterer bør ha gjort seg kjent med og hvor de finner denne informasjonen. Utdanningsavdelingen vil også bidra med å tilrettelegge data som det kan være vanskelig å finne (f.eks. data som må hentes fra Tableau).

2. Obligatorisk anonym sluttevaluering på emnenivå utgår

Utviklingsarbeidet som skjer på emnenivå er en grunnsten i arbeidet med kvalitet i utdanningene. Studentevalueringer og justering av faglig innhold, undervisning og vurdering på bakgrunn av studentenes og fagmiljøets vurdering, skal skje jevnlig. I forslaget gis de emneansvarlige noe større handlingsrom til å velge form på evalueringer enn de har per i dag da krav om anonym sluttevaluering hver 3. gang emnet går, fjernes. Det er også nytt at det gis mulighet til å erstatte emneevalueringer med semesterevaluering. Semesterevaluering gir mulighet til å få en mer helhetlig tilbakemelding fra studentene om hvordan de opplever studiet, og til å se arbeidsbelastning, læringsformer og vurderingsformer på tvers av emnene som inngår i samme semester.

3. Fra emnerapport til emnemelding

I dette forslaget ligger en tydelig forenkling. Man går bort fra tradisjonelle emnerapporter og erstatter dem med en emnemelding med avgrenset innhold. Innhold i maler fastsettes ikke i KS-systemet, men besluttet p.t. av utdanningsdirektør, noe som innebærer at de kan prøves ut og justeres ved behov. Følgende innhold er foreslått i emnemeldinger: 1. Avkryssing for hvorvidt man har gjennomført emneevaluering. 2. Mulighet for emneansvarlig og studenttillitsvalgt til å gi en kommentar med det de måtte ønske å formidle til den/de som er programansvarlig(e).

² Endringen er mulig å gjøre fordi et tidligere krav om at kvalitetsarbeidet skal «*dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte*», og det er overlatt til institusjonene å selv definere hvilke kvalitetsområder som er vesentlige i eget kvalitetsarbeid.

Formålet med kommentarmuligheten er at utfordringer som emneansvarlig eller studenttillitsvalgt mener ikke kan løses eller ikke blir løst på emnet, gjøres kjent for den/de som har programansvaret.

Grunnen til at vi mener det er mulig og hensiktsmessig å ikke lengre kreve utfyllende emnerapportering er at det på emne- og programnivå skal være et kontinuerlig felles arbeid for utvikling. Viktig informasjon om endringer i innholdet i emnebeskrivelsene dokumenteres gjennom emnerevisjonsprosessene. Det fastsettes at det skal være jevnlig møter mellom emneansvarlige og programansvarlige. Dette vil være en kanal for informasjon om forhold av betydning i emnene og diskusjon om disse. Utfordringer og større endringer skal tematiseres i programrapportene. Utdanningsavdelingen vurderer at det ikke er behov for dokumentasjon utover dette.

Skulle det vise seg at høringsinstansene ikke deler denne vurderingen er alternativet, slik vi ser det, å beholde emnerapportene slik de er i dag, men rapportere annethvert år.

Ordningen med felles deling av emnerapporter bortfaller. Begrunnelsen er at offentlig publisering vil påvirke hva emneansvarlige skriver i emnemeldingene, på en uhensiktsmessig måte. Studenttillitsvalgte skal signere og kan kommentere forhold ved emnet i emnemeldingene. Programrapportene vil bli gjort tilgjengelige for alle.

4. Vektlegging av dialog og samarbeid på emne- og studieprogramnivå

Forslaget har som utgangspunkt at det viktigste arbeidet for utvikling av utdanningene skjer på emne- og programnivå. På disse nivåene er det viktig at det legges til rette for at utviklingsarbeid kan skje som del av den daglige driften og som en kollektiv innsats i et faglig fellesskap. På de organisatoriske nivåene over programnivået er behovet for oversikt og informasjon som grunnlag for styring og ledelse mer fremtredende, selv om det også på disse nivåene skal være fokus på utvikling.

På emnenivået er det lagt opp til at det skal avholdes minst ett årlig fagmøte på emnet der evalueringsresultater og utvikling av emnet er tema. På programnivå er det lagt inn at utdanningskvalitet jevnlig skal være tema i møter i fagmiljøene. Det er lagt inn en føring om at studenttillitsvalgte skal delta i minst ett av møtene i fagmiljøet i løpet av studieåret.

Mange fagmiljøer ved OsloMet har en levende kvalitetskultur, men ikke alle. Selv om man bare i begrenset grad kan påvirke kultur gjennom regelverk innebærer disse føringene i kvalitetssystemet at emne- og programansvarlige skal legge til rette for kollektiv innsats.

Evalueringer av gjeldende kvalitetssystem har påpekt at mangel på tilbakemeldingssløyfer er en svakhet, dvs. at det rapporteres til nivået over, uten at den som rapporterer får noen tilbakemelding eller at det er dialog mellom nivåene.

Dialogmøtene som skal gjennomføres på emne- og programnivå kan sies å innebære en større grad av tilbakemeldingssløyer.

5. Fra årssyklus til toårssyklus

Det foreslås å endre rapporteringssyklusen slik at man på program, institutt og til dels fakultetsnivå går fra årlig rapportering til rapportering annethvert år. Det skal i forbindelse med rapporteringen på programnivå lages en plan for hva man skal utvikle de neste to årene, og at det jobbes systematisk med kvalitetsutvikling på noen valgte områder gjennom begge årene mellom hver rapportering.

Begrunnelse for forslaget er dels at det brukes mye tid på rapportering og at det ikke er rapportering i seg selv som fremmer kvalitet. Dels er begrunnelsen at arbeidet med kvalitetsutvikling tar tid, og at det ikke skjer endring raskere enn at det er tilstrekkelig å rapportere hvert annet år.

Vi har vurdert særskilt hvorvidt emnemeldingen bør være årlig, på bakgrunn av at det er på emnenivå det gjøres endringer mest hyppig og av hensyn til at studentene skal kunne se at deres tilbakemeldinger følges opp. Vi har falt ned på at emnemeldinger skal leveres årlig. Det krever liten innsats å lage meldingen, og studenttillitsvalgte har der mulighet til å kommentere på forhold som bør rettes opp raskt.

6. Dialogbasert rapportering skrives inn i kvalitetssystemet som en mulig alternativ måte å rapportere på

Fakultetene HV og TKD har gjort forsøk med å gjennomføre dialogmøter som erstatning for å skrive kvalitetsrapporter. Det betyr at referat fra dialogmøter er dokumentasjon på kvalitetsarbeidet i stedet for kvalitetsrapport. Forsøkene er gjort både på program- og instituttnivå. Erfaringene er positive i den forstand at det oppleves som nyttig å møtes for å diskutere utdanningene. Det er imidlertid ikke ressursbesparende. På bakgrunn av erfaringene som er gjort er det i forslag til revidert system lagt inn som en mulighet at referat fra dialogmøte erstatter rapport. Fagmiljøene kan da selv avgjøre hvilken form de finner mest hensiktsmessig og eventuelt også veksle mellom ulike former.

7. Rapportering på fakultetsnivået innlemmes i virksomhetsrapporteringen (tertial- eller årsrapport)

Det foreslås at kvalitetsrapporten på fakultetsnivå utgår som eget dokument, og at denne kvalitetsrapporteringen innlemmes i virksomhetsrapporteringen, dvs. i fakultetenes tertial- og årsrapport. Dette vil innebære en effektivisering da det per i dag er delvis overlapp mellom virksomhetsrapporteringen og rapporteringen om utdanningskvalitet.

I virksomhetsrapporteringen vil det som tidligere rapporteres årlig på utviklingen på sentrale utdanningsindikatorer. Annethvert år vil man be om en mer utfyllende rapportering om det systematiske kvalitetsarbeidet. Innholdet kan f.eks. være

identifiserte styrker og svakheter, gjennomførte endringer av betydning, planlagte tiltak, ønske om tiltak på institusjonsnivå, utvikling av studieporteføljen. De enkelte momentene i rapporteringen skrives ikke inn i kvalitetssystemet, men fastsettes gjennom maler som fastsettes av utdannings- og økonomiavdelingen. Dette gjør det også mulig å utvikle rapporteringen over tid etter hvert som vi høster erfaring. Dette er også grunnen til at det ikke er spesifisert nærmere hva som skal inngå i hvilke rapporter (1., 2., 3. tertial og innspill til årsrapport).

Det foreslås å beholde rapport om utdanningskvalitet for institusjonen. Dette for å gjøre universitetsstyret kjent med status for utdanningskvaliteten ved OsloMets utdanninger og hvordan det jobbes med å sikre og utvikle denne. I forslaget ligger at også denne rapporten legges fram annethvert år.

8. Opplæring av studenter og ansatte, samt samling for studieprogramansvarlige

Det er et forskriftskrav at «studenter og ansatte skal medvirke i kvalitetsarbeidet». I NOKUTs veileder er det listet opp noen forhold som vil bidra til god medvirkning. Ett av dem er at «det er en systematikk i opplæringen i kvalitetsarbeid». I systemet er dette i hovedsak ivarettatt gjennom skriftlig informasjon (stillingsbeskrivelser på ledernivå, funksjonsbeskrivelser for emne- og programansvarlige på emne) og ved at utdanningsavdelingen og administrative koordinatorene på fakultetene har et ansvar for å gjøre prosesser og ressurser kjent og fasilitere de formelle prosessene.

Nytt er det at vi nedfeller at det en gang i året «skal arrangeres en samling for nye studieprogramansvarlige der utdanningskvalitet er tema, og der kvalitetssystemet, kunnskapsgrunnlaget og forventninger til studieprogramansvarlige gjennomgås». Vi ønsker synspunkter på hvorvidt det er mest hensiktsmessig å arrangere dette på fakultetene eller på institusjonsnivå.

Det er mulig at dette vil fungere best som et opplæringstiltak på fakultetsnivå da dette kan gjennomføres i eksisterende møteplasser og eventuelt kan omfatte flere sider ved programsvaret enn de som er direkte knyttet til kvalitetssystemet. Oppslutningen vil da også bli bedre enn ved særskilte arrangementer. Ved en eventuell samling på institusjonsnivå kan man i tillegg til ren opplæring løfte fram arbeid som gjøres ved OsloMet eller andre steder som kan være til inspirasjon, samt legge til rette for formell og uformell dialog mellom studieprogramledere på tvers i organisasjonen. Her kan det også vurderes om studenttillitsvalgte bør inviteres inn til deler av samlingen, enten dette arrangeres på institusjonsnivå eller på fakultetsnivå.

Studenttillitsvalgte får i hovedsak opplæring via studenttillitsvalgtkonferansen.

9. Modellen for studieporteføljestyling tas ut av systembeskrivelsen

OsloMet har en modell for studieporteføljestyling som tidligere har blitt benyttet til kartlegging av universitetets studieportefølje. Administrasjonen har erfart at modellen

fører med seg et unødig omfattende kartleggingsarbeid, og den har derfor ikke blitt benyttet på institusjonsnivå siden 2014. Prorektor for utdanning har satt i gang et arbeid der man ser på hvordan studieporteføljestyling skal gjennomføres på OsloMet.

10. Krav om særskilt evaluering av praksisstudier myknes opp

Per i dag foreligger et særskilt krav om at både praksissted og studenter skal evaluere veiledet praksis etter hver praksisperiode. Dette erstattes med krav om at det med jevne mellomrom skal innhentes synspunkter fra praksisstedet i emner med veiledede praksisstudier. Begrunnelsen er at man med dagens krav innhenter mer informasjon enn man klarer å nyttiggjøre seg og at ordningen dermed er unødig ressurskrevende. Praksisstedenes synspunkter på forhold rundt praksisstudiene er imidlertid viktige for kvaliteten på praksisstudiene slik at kravet ikke bør utgå helt.

11. Ordningen med internt studietilsyn legges ned

OsloMet har per i dag en retningslinje for internt tilsyn som gir utdanningsutvalget mandat til å vedta igangsetting av internt tilsyn. Tilsyn kan gjelde enkeltstudier der det er mistanke om kvalitetssvikt (behovsrettet tilsyn) eller bestemte aspekter ved OsloMets utdanninger (tematisk tilsyn). Det er ikke gjennomført interne tilsyn de siste årene, og tidligere erfaring var at det hadde en begrenset verdi. Behovet for å kunne iverksette tilsyn er uansett ivaretatt ved at rektor har myndighet til å iverksette slike tiltak. OsloMets internrevisjon kan også revidere forhold som er relevante for utdanningskvaliteten.

To forhold som er diskutert, men ikke endret

Det er mange rapporteringsnivåer i kvalitetssystemet, og det har vært diskutert om det er nødvendig å ha rapportering på instituttnivå. I dette forslaget ligger det at man beholder rapportering på dette nivået. Utdanningsavdelingen vil imidlertid tilstrebe å gjøre rapporteringen på instituttnivå svært avgrenset, noe som i stor grad styres gjennom utforming av mal for rapportering. Begrunnelsen for å beholde den er at instituttledere har ansvar for utdanningskvalitet i utdanningene på sitt institutt. De har også budsjett- og personalansvar, noe programansvarlige i mange tilfeller ikke har. Det er derfor god grunn til å legge som føring at instituttleder skal foreta en årlig gjennomgang av utdanningene, og ta stilling til eventuelle behov for tiltak på instituttnivå og hvilke behov instituttene ser for tiltak og prioriteringer på fakultets- og institusjonsnivå.

Periodiske evalueringer er ressurskrevende, og det har på den bakgrunn kommet forslag om å forlenge evalueringssyklusen fra 6 til 8 år. I høringsforslaget er seksårssyklus opprettholdt. Begrunnelsen er at periodiske evalueringer er en hjørnestein i kvalitetssystemet og -arbeidet. Retningslinjene er nylig revidert på en måte som reduserer forventningene til ressursbruken til hver evaluering sammenliknet med tidligere.

Prosess

OsloMets utdanningsutvalg har i innledende diskusjoner i møtene 19. juni og 27. november 2024, bidratt til å gi retning til revisjonen. Skisser til revidert system i ulike stadier har vært diskutert i møter mellom utdanningsavdelingen, prorektor for utdanning og prodekanene og i møter mellom prorektor for utdanning, utdanningsavdelingen og representanter fra Studentparlamentet. I mai d.å. ble det avholdt workshop med inviterte fagansatte, kvalitetskoordinatorer og representanter fra Studentparlamentet. Formålet var å få synspunkter på om planlagte aktiviteter på ulike nivåer vil kunne fungere etter intensjonen, oppleves meningsfylt, og gi en rimelig arbeidsbelastning.

Forslag til revidert system blir bearbeidet ut ifra høringsinnspillene, og behandlet i OsloMets utdanningsutvalg og sentralt IDF før Universitetsstyret får saken til endelig beslutning.

Når kvalitetssystemet er fastsatt, vil utdanningsavdelingen arbeide med å videreutvikle ressurser som skal være til hjelp i kvalitetsarbeidet, som f.eks. verktøykasse for evalueringer, opplæring og råd om grep man kan ta for å lykkes med studentmedvirkning o.a. I dette arbeidet vil utdanningsavdelingen involvere ulike ressurspersoner.

Revidert kvalitetssystem vil bli evaluert av NOKUT i deres tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet, som ventes å bli gjennomført i 2028-29.

Vurdering av forslaget opp mot nasjonale krav til kvalitetssystem- og kvalitetsarbeid

Det er gjort en vurdering (vedlegg 2) av hvordan forslaget til revidert kvalitetssystem oppfyller nasjonale krav til kvalitetssystem og kvalitetsarbeid (nedfelt i forskrift til universitets- og høyskoleloven § 1-7 og § 1-8).

Gjennomgangen tilsier at kvalitetssystemet slik det er beskrevet oppfyller kravene. Med tanke på NOKUTs tilsyn med OsloMets kvalitetssystem vurderer utdanningsavdelingen at den største risikoen er at systemet ikke er godt nok implementert på det tidspunktet tilsynet gjennomføres.

Høringsspørsmål

Vi ber om tilbakemeldinger på endringene som er gjort, jf. punktene over. Generelt sett er spørsmålet vi ønsker besvart i denne høringen hvorvidt de foreslåtte endringene vil kunne fungere etter intensjonen, det vil si om det reviderte kvalitetssystemet

- i større grad enn gjeldende system vil kunne bidra til kollektiv innsats med utvikling av kvalitet i utdanningen
- i større grad kopler seg på utviklingsarbeid fagmiljøene uansett jobber med
- vil gi mindre arbeid som ikke oppleves som nyttig
- vil kunne generere tilstrekkelig informasjon til ledere på ulike nivåer

Malene for høstens rapportering på program- og instituttnivå er utformet i tråd med hvordan vi ser for oss denne rapporteringen med nytt kvalitetssystem. Vi er derfor interessert i erfaringen med å rapportere ut fra disse malene.

Utover dette står høringsinstansene fritt til å kommentere på det de måtte ønske.

Avdeling for utdanning v/Seksjon for analyse og kvalitetsutvikling vil gjerne bli invitert til møter på fakultetene og med studentenes organer i høringsperioden. Ved spørsmål og/eller ønske om presentasjon av forslaget i møter e.l. ta kontakt med utdanningskvalitet@oslomet.no

Håkon Solberg

Kyrre Matias Goksøyr

Dokumentet er elektronisk signert.

Vedlegg

Forslag til revidert kvalitetssystem

Vurdering av etterlevelse av nasjonale krav til kvalitetssystem og kvalitetsarbeid